

# LA:SENYERA:FEDERAL

PORTA-VÈU DE LA JOVENTUT REPUBLICANA FEDERAL

Any II REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ  
August, 14. baixos

Ne responem dels articles firmats.

Tarragona 29 Novembre de 1908

PREUS DE SUSCRIPCIÓ  
Catalunya y Nacions ibèriques, trimestre. . . . . 1'50 ptas.  
Extranger.. . . . . 2'00

Nom. 61

## A LA MEMORIA DEN PI Y MARGALL EN EL VII ANIVERSARI DE LA SEVA MORT

### Un any més

\* \* \*  
En el VII aniversari de la mort den Pi y Margall, el nostre pensament evoca record del Mestre, com l'evoca diàriament, però mes intens, mes dolorós, si hi cab, que cap vegada.

Consagrar el dia d'avui a la recordança de les seves admirables virtuts; fer recalcar la gran obra realisada per ell; recomanar eficacment a quans se preocuperen del greu problema de la regeneració y de la pau universals, tinguin per mirall al Mestre, imitantlo en tot lo que possible sí; compenetrar-nos en bé del seu pensament, estudiar la seva grandesa y bondat animiques, no retrocedir mai per ningú ni per res ab la veritat nua per senyera, ab argumentacions que destassin les dels nostres contraris en idees o en qualche altre sentiment o esplai nostre; tot això crec jo qu'es lo que tenim obligació de realisar sempre, però avui mes que mai, pera commemorar aquest aniversari de la seva mort.

La llevat per ell sembrada ha començat a donar el fruit en tots el camps de l'autonomia. Però no es això suficient encara; no ens hem de donar per satisfets al veurer l'increment que han pres les idees federals. Molt més s'han d'estendre per tot allà ont hi hagi rebrrostat aquell fruit de qu'us parlava y una guspira de llibertat alieni allà ont l'esclavit es mestressa encara de vides humanes.

La propaganda és la gran arma per la conquesta d'un ideal que se senti ab verdadera vocació. Siguem nosaltres y tots quants tinguíen fe en les idees den Pi, propagandistes dels ideals llibertadors, qu'ell predicà durant mes de mitj sigle, sense desfallir, y no'n dubteu ningú, companys, que l'obra per ell començada la veuràn arrodonida y les multituds venerarán per sempre més el nom gloriós den Francesc Pi y Margall.

Record etern al modern y verdader apóstol d'en A. RIBAS LLAGOSTERA

### L'Home-Símbol

Si jo, com els espiritistes, cregués en la trasmigració de l'ànima, diria que l'espiritu den Pi convertit en petites partícules s'ha hostatjat en el cor dels catalans que ab braó lluiten per la conquesta de les llibertats pàtries.

Com l'au-fénix ha ressortit de les seves cendres, y aventades aquestes per brises d'Autonomisme plana la seva ombra per tots els indrets de la nova Catalunya.

Així com les Vestals guardaven el foc sagrat dels deus, den Pi y Margall guardém també nosaltres el caliu de sas doc-

trines esperant confiats en un nou Tabor d'una Patria expléndida.

R. HOMEDES MUNDO  
Perpetuina

Al meu retorn d'Alemanya reprènc la ploma pera dedicar un record al Mestre y estrenyer coralment les mans als companys y decidits gladiadors de LA SENYERA FEDERAL.

No ploreu com tendres y febles donzelles la mort del qui fou nostre gran amic doncs que'n terres estranyes jo he sentit palpitac cors al parlar del sabi enciclopèdic, arribant a dirme què mentres ells, desde allá d'allà, estudiaven la grandiosa dinàmica esperitual d'en Pi y Margall, prevéyen que si bé erem molts los que l'admiravem, deveniem pocs los qu'el comprendem. Sols al no ser l'enllorariem, com qui diu, solzament ara'l trobariem a faltar.

Quan de la sintètica situació anormal, mentres las maleïdes y crudels guerres colonials, los aprenents de guerreros, o millor dit, los copiadors de heroïsmes mitxevals, apadessavan llurs guerreras omplenantes de galons, devenia el gran Pi, analisador concient, fret e impàvit, allà d'allà l'admiraven ja ironíc paralelisme de lo qu'aquí se feya! Los blancs y negres d'avui se l'embaraven per massa històric, per massa empíric, per massa panteista; los rojos y neutres de sempre no l'escoltaven per massa fret, per massa separatista, per massa hipòbolic.

Y avuy uns y altres són autonomistes, uns y altres prediquen o executen lo dret individual, uns y altres volen l'autonomia, filla tan del gran Mestre, com mare única de la Llibertat.

Politicament fou tan compres allí que d'ell no ja sols n'esperaven la redempció d'Espanya, si que fins la pau europea, esdevinguda, no d'una figurada y mal vestida hipocrisia, dita avuy diplomacia per la gent mundològica, si que per un cap de ferro y un cor angelical. Això esperavan d'un cervell ferm y constant agermanat ab un gran cor y voluntat sincera.

Com a literat i vergonya'm dona dirho! no he vist cap Biblioteca, ja pública, ja particular, abont hi fallí una sola de les moltes y pulcres obres del fundador de *El Nuevo Régimen*. Fins quicunes per mi, federal des de l'any 1879, època gloria peral crònista, n'eran llàstimosament desconegudes. Al costat de les obres filològues de'n Benot, no ni'n falta cap de les literaries y històriques de'n Pi y Margall....

No ploreu, no, amics corals, doncs que tenim lo dols consol de que fins en terres

llunyanes tenim qui l'admirà al gran Mestre y d'ells, d'aquesta grossa manió d'extrangers admiradors, he aprés, no a plorarlo, si a perseguir llur y gloriosa obra, obra de pau y de concordia, obra tres voltes santa per quins combreguem en front el *Programa Federal*.

Cal seguirlo, cal implantarlo encar que siga en la mes petita cantitat que nostres medis permetin. A la llar teniu l'exemple: respecte en tot lo secundari, ordre en lo primordial, y per consecuencia responsabilitat individual en la màxima de llurs deversos si's separen de la perseverança. Obrant autonòmicament quicuna família, devindrà a la federació del barri y la confederació del poble. Qui pugui qu'enxampli'l radi, pro no oblideu jamay de marcar al cervell de vostres amistats y amors, que aquella obra n'es devinguda d'un mort que viu ab nosaltres y així farà la millor memòria, lo mes permanent monument al *Pare de les Autonomies*.

De mes lluny y mes temps avuy adoren veritats sembrades ab llevar utòpica, quins per Crist, quins per Servet, quins per Copérnic, quins per Colón, quins per La Place, quins finses per Edisson y per nostre Montoriol. Si avuy sembrém los federais las idees que ns dota'l gran català quin dupte té que elles serán lo mes ferm pedestal per aixecarli una estatua perpetua, única base de la tan desitjada llibertat-democràtica-republicana, al ensembs que servey farà com a llosa sepulcral de tanta lluya miseriosa y falsa com venim aguantant?

Si fa set anys que fugí nostre gran Mestre, altres tants fa que proceurém purificarnos empeitant llurs salvadores ideas, úniques que faràn brotar un robust roure de les tres branques ont s'enrosqueran las flayoses balsemilles de amor, pau y treball.

RAMON DE P. MARTORELL-FONT

18-11-908.

### Encara viu

Cumpleixen set anys que baixà a la fossa'l que'n vida's nomenà Francesc Pi y Margall.

Fou un gran aimant de la Justicia y un fervent adorador de la Llibertat, y ben bé podem dir que no fou comprès. Quan cubans y filipins lluiten pel dret de ciutadanía, el gran Pi es el defensor dins d'Iberia d'aquellos esclavisats y oprimits per l'Estat antiespanyol, el qui no vol regoneixer la raó que asisteix a aquells lluitadors pera assolir la llibertat que per llei de naturalesa tenen dret. La veu d'en Pi, allavars resulta una nota discordant per la política al ús, y Espanya tolera la amputació de lo que foren ses colonies y que avui encara ho serien

si'l poble hagués tingut energia pera imposar-se an els antigovernants.

Molts republicans (?) el titllaren d'intransigent perque mai se avingué a entrar en unións que mes que unións han resultat, com salta a la vista, foco de disidencies y era de nous partits republicans, críssis de republicanisme espanyol.

Pero'l Mestre, indiferent en els atacs sempre rebuts, fa sa via y propaga la autonomía y la federació. Crea una nombrada juvenalla de deixables que predican la bona nova de sés doctrines per totes les regions de la península, y sa idea redemptora s'obra pás de cada dia mes, y les multituds ja avui tenen an en Pi y Margall com a un símbol. Es el prototipo de la honrada, de la consequencia, de la moralitat. Mori sense una peseta poguen fer legalment una fortuna.

Honorém, doncs, al Mestre insigne de democracia, avui qu'es la data de sa mort, pero mort material, no definitiva, ja que ell no morrà jamai, doncs representa una idea redemptora.

VENERANT SOLANELLES RIUDECOLS.

### ¡Flors!

El que de quicunca manera honra als homes que per las sevas virtuts y obras se feren inmortals, s'honra a si mateix.

Lo que dona, am justicia, patent de deixable a un home, es que honri en sos actes la memoria del seu Mestre.

No oblidant ni un sol instant els federales las virtuts que poseia nostre Mestre; admirant y seguint las sevas obras y concells; procurant ensembs nostre més acabada organisiación y difundint continuament las solucions contingudas en el Programa que ns llegí, serán las flors mes adecuades que podrem añadir a la corona de semprevivas que li dedicarem en el septim aniversari de la seva mort. Aquestas son las modestas flors que dedico a la memoria del apóstol de l'autonomisme y Mestre del federalisme, el gran Pi y Margall.

Treballém per acuitar el triomf de la seva obra, ja qu'es la missió encomenada als qu'ens creíem esser sos deixables.

JOAN TORRENT

Arenys de Mar.

### Ràpida

### Recordemlo

Ab la pausada monotomía de la vida, passan els anys recordantvos, jo! Mestre! cada any, al arribar a la data de la vostra mort.

Y es que tenim necessitat de recordar-los, es que sentim l'aleuada freda d'un cap al tart d'hivern, d'una posta de sol, al qui no veurém més y'n fortifica la vida donantnos calor y energies.

Per xò vos recordém, perque no s'apagui el caliu del vostre ideal, perque en nostres cors se conservi encés el foc d'entusiasme que la vostra veu ens transmetia, perque no minvi l'altruisme que vostres fets nos inculcaren; perque la societat alcansi'l grau de llibertat per vos preconcebuts.

Y es que nosaltres som febles y quant's es mort un Mestre difícilment s'en troba un altre, y lo que ahir ens convencia de que eran ideas novíssimas y regeneradoras, escoltadas de sa veu patriarcal, avuy, llegidas, ens semblan vellas y caducas.

Per xò l'hem de recordar, per conven-

cens de que som els mateixos deixables que arrelaren fondes, dintre'l cor, les idees del Mestre, que han estat ben sahonades y que'n paràules, fruit de la redentora llevor, surten de nostra pensa per fer homes conciens, pera preparar a les gestes conquistadores d'una moderna organisiación social, ahont puga progresarse llurament sense tristes ni mordasses.

J. Jové.

### El Joao Franco tarragoní

Entre la gent treballadora ocupada en la càrrega y descàrrega del moll, hi ha gran efervescència motivada pels abusos y intemperances d'un dejs encarregats d'una Colla, conegut pel renom de l'Escríbanet y General dels tinglados. Aquest subjecte, a qui tot Tarragona deu coneixer degut a les raspallades que sab donar, logrà de l'Associació de Patrons y Obrers que'l coquessin al lloc qu'avui ocupa, y posseït d'una autoritat que creiem no li darian pas els seus protectors, sens recordarsen—oh flaquesa de la memòria!—de quan ell anava llençat pel moll pidolant un mos de pà, tracta a la gent sotmesa baix les seves ordres d'un modo inicu, mes propi d'un cabó de vara dels penals de Ceuta que d'un encarregat o cap de treball.

Finses aquí, ab tot y ésser la cosa molt greu, res podría dirse, pro lo que nc's pot ni deu callarse de cap modo y deu demostrar-se palesament pera que tothom sen enteri, es la malversació de fondos pertanyents als mateixos atropellats. Desde temps inmemorial totes les Colles anaven a la part y diariament se feia'l diari d'ingressos de càrrega y descàrrega, sabent tots els peons al finir la setmana lo que tenien guanyat; doncs bé, aquest nou encarregat, trepitjant aquella ordre de coses deixá de fer el diari. Motius? Fàcil capirlos. Els utilitarismes de que estava posseït... Y succeí qu'arribá un jorn que descoberta la cosa se veigé que'l diners suats pels obrers anaven a parar ens mans de qui'l explotava. Quicuns obrers li exigiren comptes clars, resultant de tot això qu'en dugues setmanes s'havia retengut 14 pessetes per individuu, dient que'l seu intent no era apropiarse dels diners, sinó retindrels, perqué no anessin a la taberna...

Al veures descobert y valentse de la protecció que quicuns li dispensen, pensá en venjarse y despedí a tots els obrers de la Colla pel sol fet de reclamar lo qu'era ben seu.

Y aixís están les coses, sens que fins l'hora present l'arbitrarietat d'aquel fulano ningú la castigui, tornant per la veritat y la raó dels infelissos per ell explotats y tirats a pitades al carrer.

Pel bon nom de Tarragona, l'Associació de Patrons y Obrers deu posar a rotllo an aquest fulano, depurant els fets per ell comesos y obrant en justicia; nosaltres aixís ho esperém. De passada aconsellém a certa respectable entitat autonomista que vegi qui hostatja contant entre'l seus socis an aqueixa sangonera que predica a totes hores principis d'altruisme y germanor y té la paraula CONCIENCIA sempre als llavis y que a tindren, li rosegaria'l cor.

Per avui prou. En successius articles anirém descobrint cosetes pera que tothom sàpiga qui es Antoni Navasa, factotum de la Colla del grillet, com se l'anomena.

Per avui prou. En successius articles anirém descobrint cosetes pera que tothom sàpiga qui es Antoni Navasa, factotum de la Colla del grillet, com se l'anomena.

# ELECCIONS PARCIALS PERA SENADORS

## CANDIDATURA SOLIDARIA

### En Andreu Avelí Comerma

#### Un article den Pi y Margall

Està acabantse de imprimir la magnifica colecció d'articles den Pi y Margall que edita la Secció d'Estudis y Propaganda del C. N. R.

Trobem oportú, avui, reproduir, com a bella mostra, el següent article del Mestre inoblidab'e:

«*El Motín de Cuba*.—;Qué rebajamiento! Ocurre en Cuba un motín militar y se invade y destroza las redacciones de dos periódicos. De pronto la noticia produce aquí sensación, y en términos más o menos duros se condena el acto. Viene luego los atenuantes. Uno de los dos periódicos había injuriado groseramente al ejército y encendido en ira a pundonorosos oficiales; el elemento civil había también tomado parte en la refriega; el origen del tumulto, ¿quién sabe si no estaba en los enemigos del régimen autonómico?

Que no se hable del castigo de los agresores, ya nadie lo censura. Que en cambio se haya puesto en la cárcel al director de uno de los dos periódicos, todo el mundo lo aplaude. Que Blanco, á fin de evitar sucesos análogos, haya, por otra parte, restablecido en la Capitanía general la previa censura, se lo considera por demás prudente. Es indudable que hemos nacido, no para hombres libres, sino para siervos.

No conocemos las injurias de ninguno de los dos periódicos; queremos dar de barato que hayan sido feroces, sangrientas. ¿En qué ley está escrito que puedan los injuriados invadir las casas de los ofensores y romper y destruir cuanto en ellas encuentren? ¿Está eso en ningún Código civil ni en libro alguno del milicia? ¿Se hace ni se permite eso en ningún pueblo culto?

Por segunda vez se deja aquí impune una agresión de esa índole, y por segunda vez la prensa calla ó escribe con el fin de atenuar el crimen. No os quejeis de si mañana os veís á los pies de una desenfrenada soldadesca y bajo el yugo de un dictador de espada. Por esas cobardes complacencias van los pueblos á la pérdida de su libertad y á la sustitución del imperio de las leyes por el de la espada.

Nunca como ahora debió castigarse en Cuba ese blirbaón atro-ello. Es posible que te haga lo contrario? Brava manera de iniciar un nuevo régimen sacrificar las leyes á los desahogos de la fuerza indígena, sino de la fuerza de la metrópoli. Brava manera de anunciar un periodo de libertad restablecer, aunque no sea más que para los asuntos militares, la censura previa. «Ese es, dirán los insurrectos, el régimen con que pretendemos dosarmarnos. Siempre la arbitrariedad y la tiranía en esa incorregible España. Sometidos á un gobernador de su nombramiento, jefe del ejército y de la armada en manos de un gobernador tendríamos siempre nuestra libertad y nuestros destinos. ¿Qué ha podido ahora ni qué podría nunca esa sombra de Gobierno insular contra el virrey de Alfonso XIII?»

Potser si anessim a analizar l'obra hi trobarsem quelcom d'exageració en algunes escenes y en alguns dels personatges y tot. Mes tingüem present qu'el teatre, lloc el mes adequat pera la propaganda de l'educació popular, es una de les farses mes enginyoses que l'home ha imaginat, y que, per lo mateix, totes les obres, necessariament, forzosament, han d'enmotllarse en aquest marc. Ab

Lo que parece increible es que Sa-gasta, aun habiéndole debido la caída del Gobierno, no haya escarmantado con la algarada militar del año 1895. ¿Qué le habrá de suceder para que aprenda y es-carmiente?»

(N.º 468 d' *El Nuevo Régimen*, del 22 de janer de 1898)

### “El bum-bum del poble”

—Escriure una comèdia en tres actes y saber captivar al públic d'una tal manera que no perdi'l detail mes mínim de l'obra, ab la rialla expontània sempre a flor de llavi y ab l'interès de com ha de acabar l'assumpto plantejat, es tasca d'un autor que sàpiga manejar la ploma ab verdadera trassa y ab molta inspiració. El públic, el bon públic de teatre, demostra solzament les seves simpaties o desagrado per l'obra, en les escenes mes interessants, quan l'autor aboca un devassall d'humorisme en el parlament d'un personatge o quan la part dramàtica que exigeix de l'autor meditacions y raonaments atrevits y vibrants, feconds en l'imaginació de l'autor y a mes en la nirviositat y'l talent dels encarregats de l'interpretació de llurs respectius papers. Y a l'estrena que acaba d'efectuar-se, hi enmotllen perfectament aquelles petites consideracions —

Veus-aquí lo que jo pensava al terminar l'estrena de la comèdia en tres actes qu'el simpàtic autor tarragoní En Josep Vazquez Birdina, ens donà a coneixer el diumenge darrer, ab el nom d'*“El bum-bum del poble”*. No es d'aquelles comedies qu'el públic, rutinariament, aplandeix y riu a voltes els x'tos gens xistosos, sols perque siguin escenes d'una comèdia que a voltes ni es comèdia tampoc.

*“El bum-bum del poble”*, obra sense pretensions de cap classe, es una verdadera comèdia de costums, que's fa agradable y interessant desde la primera a l'última escena, per estar escrita ab el garbo habitual en l'autor d'*“Un tren de passatgers”*, qui ha demostrat en totes les seves obres coneixer bé l'artifici teatral. Hi ha vida y calor en els personatges de la nova comèdia del Sr. Vazquez; hi ha pensaments en l'obra que tradueixen l'estat d'ànim dels personatges; hi ha animació, moviment continu, acudits y xistes que fan brollar una franca rialla a l'espectador, escenes y situacions còmiques habilment construïdes y ben pensades; en fi, durant els tres actes de que consta l'obra, desarrollada ab un argument senzill, el públic riu de debò y'n queda complert de la comèdia, celebrant les occurrences gracioses de l'autor.

Potser si anessim a analizar l'obra hi trobarsem quelcom d'exageració en algunes escenes y en alguns dels personatges y tot. Mes tingüem present qu'el teatre, lloc el mes adequat pera la propaganda de l'educació popular, es una de les farses mes enginyoses que l'home ha imaginat, y que, per lo mateix, totes les obres, necessariament, forzosamente, han d'enmotllarse en aquest marc. Ab



# GRAN HOTEL CONTINENTAL — DE — Martí y Redón

**APODACA 30.—TELEFONO, 5.—TARRAGONA**

Establiment de primer ordre completament nou y construit exprés pera hotel. Situació inmemorable aprop de l'estació y del port. Habitacions estucades. Magnífiques terrasses abvistes al mar y al camp. Llum elèctrica. Quarto de bany y ducha. Quarto fose per fotografás. Salons de lectura y pera visites. Autogarage. Wetersclossets. Cafè restaurant.

Higiene y confort modern. Servei de gran luxe pera banquets.



## LÍNIA REGULAR DE GRANS VAPORS IBARRA Y COMPAÑÍA SOCIETAT EN COMANDITA SEVILLA

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Agüiles, Almeria, Málaga, Cádis, Sevilla, Bonanza, Huelva, (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina), Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Riveda, Gijón, Avilés, Santander, Bilbau, Pasajes, Sant Sebastiá, Bayona y Burdeus.

Servei ràpid eventual pera l' Nort d' Espanya, ab escala en els ports de Valenoia, Alacant, Málaga, Cádis, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbau

S' admet càrrega y passatgers a preus reduts. Sortirà d' aquest port pera el pròxim dijous el magnífic vapor espanyol **Cabo Corona**

de 2.500 tonelades, capitá En Isidoro Jauregui. Admetent càrrega y passatgers pera ls esmentats ports.

Consignatari a Tarragona: En **MARIAN PERES**.

## PALLEJÁ—FOTÓGRAF UNIÓ, 18

Casa fundada en 1863

**Edifici construit exprés pera fotografia**

Reproduccions, ampliacions, postals, etz, y tota mena de treballs pels procediments moderns mes perfeccionsats.

## GRAN FÀBRICA DE CALSÀT PERA PARVULS — DE —

## CAVALLÉ Y MARQUÉS

CASA FUNDADA EN 1889

Afores de S. Francesc, 94

TARRAGONA

## CARNICERÍA

⌘ DE ⌘

**30032 31343**

Carn fresca de bou, moltó y anyell.

Se serveixen tota classe d'encàrrecs y provisións.

**Cos del Bou, nombre 18,  
Tarragona**

## FÀBRICA DE BRAGUERS

Y DE

### Aparells ortopédics (trencats)

Son molts els que venen braguers però molt poques els que n' saben construir. Costa molt colocar un braguer, però mes encara saberlo construir, puig avans de colocar-lo té es indispensable saberlo construir perque sense la ciència y practica de construcció mal se pot adquirir la de coloació.

No us deixeu atrair per aqueixos aplicadors de braguers que, desconeixent per complet llur construcció, annuncien la radical curació de les hernies o trencadures.

El BRAGUER ARTICULADOR-REGULADOR sistema Montserrat, es el mes práctic y modern pera la retenció o curació de les hernies per cròniques y rebels que sigün.

Grans existències de braguers petits de goma pera la radical curació de les hernies congenites o de l' infància y tot lo que s' refereix a Cirugia y Ortopedia.

**CASA MONTSERRAT, UNIÓ, 34.—TARRAGONA**

## CLINICA Y CONSULTORI

pera las enfermetats de la dona

Vies urinaries, Cirujia operatoria, parts electro-teràpia y anàlisis  
micro-químic d'orina y productes patològics

BAIX LA DIRECCIÓ DEL

## DOCTOR RABADA

Ex-intern de l'Hospital de Santa Creu, ex-ajudant de la Polyclínica  
del Doctor Fargas y Metge de les Cases de Socors de Barcelona

### Consulta

De 10 a 12 y de 5 a 7.—Pera obrers, de 7 y mitja a 8 y mitja nit.—Pera ls pobres franca, los dilluns, dimecres y dissabtes de 12 y mitja a 1 y mitja.

**RAMBLA CASTELAR, 31, PRINCIPAL**

## BODEGA VINÍCOLA DALMAU Y NIN

DE

Especialitat en vins de taula, Priorat, País y generosos a preus mòdics:

Unic dipòsit a Tarragona dels acreditats vins dels magatzems de Xerez, Sanchez, Romate, els quals s' expendiran a preus sumamente econòmics.

**SE SERVEIX A DOMICILI**

Telèfon nom. 67

**3, S. Agustí, 3.-Tarragona**

**PIÈCES A ESCREUSSAR**

Hi dóna-se a les darreres de grans de

ls trets, a la part de darrere d'una tira.

Per a la cintura de la part de darrere.

En la dreta del mig del qual d'en

comprimita la part del mig del trets.

En la dreta del mig del trets.